

החלק הששי בחכמת הלמודיות^{*)} והליך: ווע החכמת נחלהך לשבעה פרקים⁽⁵⁾:

- הפרק⁽⁶⁾ הראשון בחכמת החשבון:
- הפרק השני בחכמת התשبورות:
- הפרק השלישי בחכמת המראות:
- הפרק הרביעי בחכמת הוכבבים:
- הפרק החמישי בחכמת הנינון:
- הפרק השישי בחכמת הבדדים:
- הפרק השביעי בחכמת התהכנותות:

הפרק הראשון בחכמת החשבון: וחכמת החשבון נחלהך לשנים
חלקים. האחד חכמת החשבון המעשית והאחר⁽⁷⁾ חכמת החשבון העיונית.
והמעשית חוקרת⁽⁸⁾ המספרים מצד שם מספריהם⁽⁹⁾ מספריים⁽¹⁰⁾ כמו מספר
אנשיים או בחתמות וולחט מהדברים שנופל עליהם. והוא מה שيشתמשו
בו המן במשאמם ומתרנס בשוקרים ובמדניות. והעיונית חוקרת המספרים
על דרך כלל מצד שם מושגים⁽¹¹⁾ כמחשכה מהונאות ומכל הספר⁽¹²⁾
בهم. והיא מיינית בהם צורפים מכל דבר שאיפשר שישפר בהם
מהמורנשות, ותעין בהם מצד מה שייכלו כל המספרים אישר הם מספריים⁽¹³⁾
המורנשימים⁽¹⁴⁾ ווולטוי המורנשים וזה הנבלל בכלל שאר החכמות: וחכמת
החשבון העיונית חוקרת המספרים על דרך כלל וכל מה שישיגם בעצם

בז > B C (8). המחויך C; המחויך A (2). על B; ואל A (1).
4) A B C (7). החלק C (6). חלקים C stets (6). בחכמת הלמודיות
ושפירים C (10). מספרים C (9). חוקרת (8). A C (8). מה אחד (11). והאחד
המורנשות C (14). מספר A (18). גאנד B C (12). גאנטמים A (11).

בஹוטם נפרדים מבלתי שיארכו. קצתם כמו הנפרד והווג ותוקרט כל מה שישיגם. כשיירוף¹⁾ קצתם לקטם. כמו השווי והמור ושיהיה מספר חלק למספר חלק²⁾ או חלקים³⁾ או גפל או כמותן או תוספת חלק או חלקים או שיינו מתיחסים או בלתי מתיחסים או דומים או בלתי דומים או משתחפים או נבדלים. ואחר כך חורת מה. שישיגם. כשיירוף קצתם קצתם על⁴⁾ קצתם או יקצטו קצתם לקטם⁵⁾ או יחסרו קצתם מקטם ומכפול⁶⁾ מספר יספרו אותו אחרי מספר אחר⁷⁾. ומחלוקת מספר אל אחר יספרו אותו אחרי מספר אחר. וזה כמו שייהי המספר מרובע או משותה או שלם או חסר. וו הוכמה חורת כל אלו ומה. שישיגם כשיירוף קצתם קצתם ותודיע היאך הדרך בהוציא המספרים מהמספרים ידועים ועל דרך כל בהוצאה כל מה שדרכו שיעיה מהמספרים:

הפרק השני בחבמת התשبورות: וחכמת התשبورות נחלק לשני חלקים. תשبورות מעשית ותשبورות עיונית: והמעשית מענית בקיים ושתחים הם בנשים עין אם היה⁸⁾ העיטה והנמר או בנים ברול אם היה נפהא⁹⁾ או בנים כותל אם היה בנאי או בשטחו הארץ והרועים אם היה מושך וכן כל בעלי תשبورות מעשית. כי הוא יציר בנספו קיים ושתחים ורבעו ועגלו ושלוש בנים החומר אשר היא מונחת לאotta מלאכה המעשית: וה夷וניות מענית בקיים ושתחים בניםם על דרך כל ועל דרך שיכלול שתחי כל הגשמי ויציד¹⁰⁾ (השתחים¹¹⁾) והרביעו והעגול והשלוש בדרך¹²⁾ הכולל ואינו חושש באז זה נשים יהיה. יציר המנושים¹³⁾ בדרך הכולל אשר איןו חושש באז זה חמר יהיה ובאי זה מונגעש אלא¹⁴⁾ על דרך כל ומבלתי שיקים בנספו מנושים היא עין או מונושים¹⁵⁾ הוא כותל או מונושים¹⁵⁾ הוא ברול. אבל הנשות¹⁶⁾ הכולל לאלו בו החכמה הוא הנכם בכלל החכמות. וו¹⁷⁾ חורת הקיים והשתחים והמנושים¹⁸⁾ על דרך כל וצורותיהם ושוריותם ושווים ומתרם ומיני הנחותיהם וסדריהם וכל מה שישיגם כמו הנקודות והפיאות וולתי וזה. והחקר הנבדלים מהם והמשותפים והמזכירים מהם והחדשים ותודיע היאך הדרך בהוציא כל דבר שדרכו שוויה מועצה מהם. ותודיע סבות כל זה במופתים אמתיים אשר אין בהם ספק. וזה כל מה שיעין בו בעל

אל B (5) אל B (4) חלקיה B (8) חלק > A (2) כשיירוף B (1)
 (9) היה C (7) מכפל C (6) אחד B (7) מכפל A (5); ומכפל bis
 על דרך כל ועל דרך < A (11) יציר בנספו C (10) גוף bis היה
 והשלוש; שיכלול אשר איןו חושש באז זה גשם יהיה יציר השם וגוי
 אלא > A B (14) המנושים C (18) הקיים בד' < C (12)
 (16) מונושים A (17) כלם B www.daat.ac.il

התשכורת: וזה החכמה שני חלקים חלק¹⁾ ייעין בקיום ובשתחום וחלק²⁾? ייעין במורגשים. והמעיין במורגשים היה³⁾ נחלה לפני מני המונושים כמו המעוק וככדורי וולתם מההוא מנושם⁴⁾. והיעין בכל אחד מלאו על שני דרכיהם. האחד כשייעין בכל אחד לברור כמו העיון בקיום לבדים ובשתחום לבדים והמעוק לבדו. והשני שייעין בהם וכבהגשותיהם כשייזורף קצתם לקצתם וזה⁵⁾ אמר⁶⁾ שיקישו⁷⁾ קצתם לקצתם. וייעין בשווים ובמונחים או וולתי זה מהגשותיהם או שינה קצתם על קצתם ויסודר קו⁸⁾ בשיטה או שטה במונחים או שטה בשיטה או מנושם במונושים: וצריך שתתדע כי לתשכורת והחכובן שרשיהם ודבריהם אחרים יתבאו מלוי השרשים והשרשים⁹⁾ מנדרים והברירים שייתבאו מלוי השרשים אינם מנדרים והספר המיוחד לאקלידס הפיתגוריא בו שרשיו התשכורת והחכובן והוא נקרא¹⁰⁾ ספר השרשים. והיעין בו בשני דרכיהם דרך ההתווך ודרך ההרכבה. והקדמוניים מזו החכמה היו מקבצים בספריהם¹¹⁾ בין שני אלו הדריכים אלאקלידס¹²⁾ כי הוא סדר פפרא על ההרכבה בלבד. ואחר זה כי הקדמוניים המהכריים ספורייהם על דרך ההתווך אמרו כי תחלת מה שיפול על ההורגנו ונכירתו הוא הגשם, וכשנעיניהו נמצאיו בעל שלוש גדרים והוא אורך ורוחב ועומק. ובממצא אלו יהיה נמצוא הנוף ובהעדרום יהיה גדר. ואם יעלה על גדר מנדרי הנוף ואיןנו נמצוא בהרגש אלא עם הגשם. ואם יעלה על המשכבה שישטור העומק ישאר אורך ורוחב והוא נקרא השטה והוא גדר המשכבה שישטור הרוחב מהשתחה ישאר אורח בלי רוחב והוא הקו והוא גדר השטה ותכלית מתקלתו והוא נמצוא בשכל. ותקן לו שני תכליות גדרות מהם וכל אחת מהם היא הנקודה ואין לה לא אורך ולא רוחב ולא עומק: ועל זה הדרך יהיה נתך השטה מנגנש בשכל בהתווך הגדר לא בהתווך החלק מהכל, וכן מנגנש נתקן הקו מהשתחה והנקודה מהקו. ואלו השלשה הם תחילות התשכורת ושרשיה: ובאוור דרך ההרכבה הוא כמו שאומר אקלידס כי ההתайл מהנקודה ואומר הנקודה היא דבר שאין לו חלק כלומר אורך, והקו אורך בלי רוחב, ושתי קצוות הקו שתי נקודות והשתח אורך ורוחב, והגשם אורך ורוחב ועומק:

הפרק השלישי בחכמת המראות: וחכמת המראות חוקרת כל מה שתחקור אותו חכמת התשכורת מן הצורות והשעורים וההנחות והסדרים והשווי והמורר וולתי זה, אלא שפנוי שם בקיום ושתחים ומונושים תעין בהם, וחתשכורת תחקור אותם מפני שהם בקיום

B (5) מונשים C (4) הוא C (3) ו. חלק אחר A (2) . חלק אחד A (1) . מה שתחקור אותו חכמת התשכורת מן הצורות והשעורים וההנחות והסדרים והשווי והמורר וולתי זה, אלא שפנוי שם בקיום ושתחים ומונושים תעין בהם, וחתשכורת תחקור אותם מפני שהם בקיום

ומגושיםם¹) בדרכם כלל, ועל כן היה עיון התשובה יותר כולם. והצורך היה נפרודת הכתמת המראות ואע"פ שהוא ננכנת בכלל מה שהחקור אותו התשובה, מפני שרבים מהדברים אשר ייחייב בתשובה שהם על עניין מהענינים מצורה או הנחה או סדור או זולתי וזה יוחשו²) ענייניהם כשניעין³) בהם הפק זה. ובואר זה כי מה שהם באמת מרבוכות כשייעין אוניהם האדם מרוחק וראה אותם כאילו הם עגולות ופעמים רבים יראה⁴) מה שהם אלו לנוnde אלו שהם מחוברות יחד, והשווים שהם מותרים, והモתרים⁵ שווים, ומה שהם מונחים בשיטה אחד יראה קצחות עמוקים מקצתם וגובהים קצחים מקטצתם, ומה שהם קורומים שהם מתחברים והדומה להם. ועל כן וזה ההכמה תבדיל מה שיראה לעין בהפק מה שהוא עליו באמת ובין מה שיראה כפי מה שהוא באמת, ותודיע סבות⁶) כל זה סבה במופתים אמיתיים שתטעה בו העין שלא חטעה ושלא חחטיא במה שתכט ושבועו וצורתו והנחתו וסידרו ושאר מה שאפשר שתטעה בו הען: וכן המלאכה אפשר שיעמוד האדם על מדידת מה שרוחוק⁷) מהונפים מרוחק אי אפשר שינוי לאדם לאלו ועל שעורי מרחוקים מהם ומרחקי קצחים מקטצתם, כמו נבאו הרים ועמוק הנהלים והנהרות אחר שיפול הראות על הכלויותיהם. ואחר כך מרחק העבים וולתם. המקום שנאנחו בו, וכןנו אשר אי זה מקום הוא מהארץ ואחר כך מרחקי גוף הנגליים ושבועיהם ועל דרך כלל כל גוף יבקש לעמוד על שייעונו או מרוחק אחר שיפול הראות עליו: ומקטצתם הם כלם⁸) יישו אותם להדריך הראות עד אשר לא יטעה בכל מה שביבט אליו, ומקטצתם بلا כלים. וכל מה שייעין אליו יראה אמן יראה בשביבים יעברו כאוויר וכל גוף ורק עד אשר יפול על הדבר שייעין אליו⁹):

והשיבבים העוברים בנופים הובים אל המעיין אליו או שייהיו ישרים או מתקללים או מתקפלים או משתברים ונברר היאך זה. ונאמר כי השביבים הישרים הם אשר בשיצאו מהראות הם נמשכים על יושר לנו הראות עד אשר יעברו ויתהמו: והמתקללים הם אשר בעת שימושם מהראות יגע בהם בדרכם קורם שייעבו מראה תמנע אותם מעבור על יושר ועל כן הם מתקללים על אחד מצדי המראה. ואחר כך ימשכו אל הצד אשר התעקל אליו בצדדים אל הגוף הולכים אל מה שבין ידי המעיין כמו זו¹⁰) הצורה: והמתקפלים הם אשר ישבו מפני המראה מדריכם אשר היו

בשעין B; כשייעין A (ב). יהשן C (ב). ומוגשים C (ב).
 בו A (ב) בכלים (ב). שרוחק C (ב). סבות A B (ב). יראה (ב).
 9) in keiner der Haudschr. befindet sich eine Figur. A lässt Raum für eine solche.

הולכים בה בתחילת עד אשר יפלו בנוף המעיין אשר מראותיו יצאו ויראה המעיין באלו השביבים עצמו: והמשתבירים הם אשר ישבו מפניהם אל צד המעיין אשר מראותיו יצאו וימשכו נוטים ממנה אל אחד מצדינו ויפלו על דבר אחד⁴⁾ או אחריו המעיין או אל ימינו או אל שמאלו או למעלה ואו יראה האדם מה שאחריו או מה שירצה⁵⁾ מהסדרים יהיה שוכב⁶⁾ אל זו הצורה: והאמצעות בין הראות ובין המעיין אליו או אל המראה הם הנופים הוכנים או האור או המים או נוף גלילי או הנופים המורכבים אשר הם אצלינו כמו הכוכית או מה שדומה לו: והראות המשובבות השביבים ומונעות אותם מעבור על דרך ישר או שתהיינה מהמראות העשוות מהנופים⁷⁾ אשר הם אצלינו כמו הבROL זהומה לנו, או שייהי קיטור עב רטווב או מים או נוף אחר שיריה כאלו: וחכמת המראות חוקרת כל מה שייעין באלו השביבים הארבעה ובכל אחת מהמראות וכל מה שיישיג המעיין אליו. והוא נחלקה לשני חלקים הראשוני מה שייעין אליו בשביבים היוצרים והשני חוקרת⁸⁾ מה שייעין אליו בשביבים שאינם ישרים והוא המסוג בעשיית המראות:

הפרק הרביעי בחכמת הכוכבים: וחכמת הכוכבים נחלקת לשני חלקים. האחד גנות הכוכבים והוא חכמת ראיות⁹⁾ הכוכבים על מה שיתחדש לעתיד לבא ועל רוב מה שהוא עתה נמצא ועל רוב מה שקדם. והחלק השני חכמת הכוכבים הלמודית, וזה היא הנמנית בחכמת¹⁰⁾ הלמודיות, וזה האחרת היא נמנית בכחות ובמלאות אשר בהם יוכל האדם להזהיר במה שייהי כמו פתרון החלום והנוחות והעונגנו¹¹⁾ והזומה לאלו הכהות. וחכמת הכוכבים הלמודית חוקרת הנגרמים השקיים בכללים שלשה הראשונים ייחוך מספרם וצורותיהם והנוחותיהם קצחים מעתם ומעלותיהם בעולם וشعורי גורמים וערק קצחים אל קצחים וشعורי מרחקי קצחים, ושהארץ אין לנוליה העתקה לא ממקומה ולא בטוקומה: והשני ייחוך הנזויות הנגרמים השקיים כמה הם ושתנווותיהם כולם עגולות כולן ומהם כוללות כולם הכוכבים מהם ווילטי הכוכבים, ואחר כך התנווות אשר הם סגולות כל אחד מהכוכבים, ולטה כל אחת ממייניו התנווות והפאות אשר עליהם¹²⁾ יתנוועו ועל אייה דרך תגיע לכל אחת מהם וזה התנוועה. ויודיע הדרך לדעת מקום כוכב וכוכב מחייב המלות בעת ועת בכל מיין תנווותיהם. וייחוך כל מה שיישיג הנגרמים השקיים וכל אחד מהם מהתנווות אשר להם במולות ומה שישיגם כשייצורו¹³⁾ קצחים מקבין

שהגופים A C B (4). שוכב od. שוכב B (5). שיוציאו A (2). אחר B (1). בבחכמת הלמודיות C B (6). ראיות C; ראייה A (7). חוקרת B (8). בשיצטרפו A (9). אלהם A (10). והמעוננות.

ופרווד ושני הכוחות קצחים מקצתם ועל דרך כלל כל מה שישים מהונעותיהם מלבד¹). צורוף אל הארץ כמו קדרות המשמש ומכל מה שיקרה להם מפני הנחת הארץ מהם במקומות אשר היא בה מהווים כמו קדרות הלבנה ויבארא אלו ההשנות וכמה הן ובאי זה עניין ואו שעיה יקרה זה ובכמה זמן כמו המורהים והמערבים ווללים: והשלישי יחקור הארץ הנושב ממנה והחרב ויבארא כמה היא הנושב וכמה חלקי הגודלים ונקראים אקלים. וימנה היישובים אשר יורדן שהיו בכל אחד מהם בוה הזמן ובאי זה מקום כל גושב מהם וסדרו מון העולם. ויחקור מה שיתחייב בהכרה שישיג כל אחד מהאקלים והיישובים מסיבת העולם המשותפת לכל והוא מסיבת היום והלילה מפני הנחת הארץ במקום אשר היה בו כמו המורהים והמערבים ואריכות הימים והלילות וקצרם ומה שדומה לו וזה כלל מה שנזכר בו הוכחה:

הפרק החמישי בהכמת הנגן: והכמת הנגן נחלת לשני חלקים האחד הכמת הנגן המעשית והשני²) הכמת הנגן העיונית. והכמת הנגן המעשית היא אשר דרכה שתחזא³) מני הנגנים מורגשים בכליהם ומר אשר להם בטבע או במלאה והכל⁴ הטעני הוא הנרון ואיברי הפה ומה שהוא סמוך להם מהאה, והמלאכתי כמו הבינוות והגבילים ווללים. ובעל הכמת הנגן המעשית יציר הנعمות והנגינות וכל השנותיהם מצד שהם בכלם אשר הרגנו ללחם מהם. וה夷וניות תחן ידיעתם והן סבות מושבלות ותחן סבות כל מה שיתחברו מהם הנגנים לא מפני שהם בחומר אלא על דרך כלל ומצד שהם מופשטים מכל כלי ומכל חומר ותקח אותם מצר⁵) שהם נשמעים על דרך כלל מי זה הכל שירדן ומאי זה גוף יורדן: והכמת הנגן העיונית נחלת אל חלקים נדולים חמשה. האחד המאמר בהתחלוות, והתחלוות אשר דרכם ישמשו אותה בהוציאו זו הוכמת והAAC הדרך בשימוש אלו התחלוות, ובאי זה דרך תחוירש זו המלאכה ובאי זה דבר מהדברים וכמה דברים תשלם, והAAC ציריך שיחקור האדם אותה. והשני במאמר בשרשוי זו המלאכה והוא המאמר בהוציא אוניות וידיעת מספר הנعمות וכמה מיניהם, ויבארא ערך קצחים לקצתם, וזראות בכל זה והמאורות⁶) במנוי הנחותיהם וסדרויהם⁷) אשר בהם⁸) תהינה ממוצעתם לטעם יקח הולקה מהם מה שירצה וירכיב מהם הנגנים. והשלישי המאמר בהסכמה⁹) מה שיתבادر בשרשים במאמרות ובריאות על מני כל המלאכה אשר יוכנו להם והמצאתם כלם בהם והנחתם בהם על השער והסדור המבוא בשרשיהם. והרביעי¹⁰ במאמר במנוי הנגנים הטעיים אשר הם

כל¹ A fehlt bis 4) . שתחזיא C 5) . והאחד C 6) . בלבד בלאם A 7) . יופרמייק A 8) . והמאמר B; המכמר B 9) www.daat.ac.il

משקלות הנעימות. והחמייש בתוכו הנגונם השלמים והם המונחים במאמרות השיריות המהוכרות על ערך וסדר ואיכות מלאכם כפי כל כוונה וכוונה מכוננות הנגון ויודיע הנגונים אשר בהם תהיינה מופلغות ונמרצות בהג� אל הכוונה אשר בעבורה נעשו:

הפרק השישי בחכמת הכבדים: וכברם הוא קבוץ כביד האבן. וחכמת הכבדים כוללת שני דברים. האחת כוללת העיון בכבדים מצער שישערו או ישוער בהם והוא חקירת שרשיהם במקלות. והשנייה כוללה העיון בדברים הכבדים אשר יתנוועו או יניעו בהם והוא חקירת שרכי הכלים אשר ישאו בהם הכבדים ויעתיקו אותם למקום:

הפרק השביעי בחכמת התהbolות: וחכמת התהbolות היא דרך ידיעת ההנהנה באסכמה¹⁾ כל מה שבא מופת על מציאותו אשר קדם ונרכם עם הנופים הטבעיים ולהמציאו אותם והנחתם בהם בפועל. ובאור זה כי אלו החכמות בלבד הם מעינות בקיום ובשתחים והמנושמים ומספרים ושאר מה שהם מעינות בהם מצד שהם מושכים לברם מופשטים מהנופים הטבעיים והמורגות אל המצאות בהם והסכנות מהם מפניהם²⁾. שהם להתרים והנופים המורגנים עניינים וכוונות ימנעו מישינוחם בהם אלו³⁾ אשר נתאמתו בראות כшибוקשו⁴⁾. שינויו ואי אפשרו שינויו בהם מכל מה שיזדמן ומכל צד שיזדמן אבל צרך להציג הנופים הטבעיים לקהל מה שיבוקש מהמציאו אלו בהם לעשותו תהbolות דקוטה להסיר המונעים: וחוותם⁵⁾ התהbolות הם הנוגנות דרכי ידיעת ההנהנות והדריכים בעשות תהbolות דקוטה להמציאו זו המלאכה ולפרוסמה בפועל בנופים הטבעיים המונשים. ומהם התהbolות החשובניות על פנים רבים מהם החכמה הנקרה בלשון הערב אל⁶⁾ גבר ולא מקאבלה ומה שדומה לה. ואעפ' שזו החכמה⁷⁾ משותפת לחשבון ולחשבות והוא כולל צדי דרך ההנהנה בהוציא אמצעים אשר דרכם שיושמו אותם במתה⁸⁾ שננתן אקלידס שרשיהם ומין החדשים והמודברים במאמר העשורי מספר השרשים ובמה שלא זכר מהם בזה המאמר. וזה כי החדשים והמודברים אחר שהיה⁹⁾ עורך קצטם לערך המספרים אל המספרים היה כל מספר¹⁰⁾ כמו הנודל או מדבר או הרש וכשיציאו המספרים אשר הם דומים בערכיהם אל הגודלים נבר¹¹⁾ הוציאו אלו הגודלים על דרך מהדריכים ועל כן יושמו

בшибוקש C (4). ביהם bis (5). לא מפני C (6). בהסכמה B (7).

כמו B (8). המלאכה C (9). **الجبر والمقابلة**¹²⁾. וחכמת A B C (10).

הגדולים נבר¹¹⁾ הוציאו אלו הגודלים על דרך מהדריכים ועל כן יושמו.

מקצת המספרים מדברים בעבור שיהיו דומים למספרים החדשים, ומהם תחכולות התשכורה והם רכבות מהם¹ מלאכת הבניין ומהם תחכולות תשכוריות במדידת מיני הנופים ומהם תחכולות במלאכת כלים וכוכבים וכלים נגוניים והכנתם כלים למלאכות רבות מעשיות כמו הקשתות ומיני הויין. ומהם תחכולות מראית² במלאכת כלים יזרינו העינים להשיג אמתית הדברים המעיין³ אליהם אשר הם רוחקים. ומהם תחכולות במלאכת המראות ובעדרת מהמראות אל המקומות אשר ישיבו השביבים כשייעקלו אותם או יתפכו או ישברו ומוות יעמוד האור על מראה טמני המראות אשר ישיבו שבבי המשאל גופים אחרים ותחדש מוח מלאכת המראות השורפות והתחכולות בהם. ומהם תחכולות במלאכת כלים נפלאים וכלים למלאכות רבות. וחדומים להם הנקודות התחכולות והן תחכולות המלאכה המרידית המעניית אשר מלאכתה בנופות והצעירות כמו מלאכת הבניין והדומה לה:

החלק השביעי במחמת הטבע וחלקה:

וחמתה השבע עינה בנופים הטבעיים והמרקם אשר קיים באלו הנופים ותודיע הרברים אשר בעבורם נמצאו אלו הנופים והמרקם אשר קיומם בהם. והנופים מהם מלאכותיים ומהם טבעיים וهمלאכותיים כמו הונוכיות והסיפ והבנד והדומה להם ועל דרך כלל כל דבר שמצוותו במלאכה ובחרות האדם. והטבעיים אשר מציאותם לא במלאכה ולא בבחירת האדם כמו היסודות ומה שביניהם מהצמחיות והחיות. וווגמת הנופים הטבעיים באלו הדברים כדוגמת הנופים המלאכותיים ובאוור זה כי הנופים המלאכותיים נמצאו בהם דברים⁴ קיימים בנופים המלאכותיים ונמצאו בהם דברים מהם מציאותם ודברים בהם מציאותם ודברים בעבורם מציאותם וזה בנופים המלאכותיים יותר מפורסם מבנופים הטבעיים והדברים שקיים בנופים המלאכותיים הם כמו יופי הבנד והלטישה בסיפ והוכחות בוכובית והפתחות במטות. והדברים אשר בעבורם נמצאו הנופים המלאכותיים הם תחכולות והכונות אשר בעבורם נמצאו כמו שהנור נעשה מפני שילבישו האדם והסיפ להלחם עמו את האויב והמתה להוו מגינה מלחלוחית הארץ או לדבר אחר ולתי זה מהה שנעשה המטה בעבורו והוכחות שייצנו בו מה שאפשר שימין אותו זולתו מהכלים. ותחכולות והכונות אשר קיימים בנופים המלאכותיים כמו שפי⁵ הבנד להתקשט בו ולטישת החרב להפוך בו האויב ופתחי המטה להטיב מראהו וכנות הונוכיות בעבור

דברים > B C (4) המעיין B (2) מראית A (2) ומהם מלאכי ראש C (1)
שיפוי C (6)

שיהיה נראה לעין מה שיוציאנו. והדברים אשר מהם נמצאו הנקודות המלאכותיות הם הפועלים והמהוים אותם כמו הנגר אשר ממנו נמצא המטה והלטש אשר ממנה נמצא הסיפיף. והדברים אשר בהם מציאות הרברים מלאכותיים בכלל גוף שני דברים כמו הסיפיף כי מציאותו בשני דברים בחדודו ובחברו והחוור הוא מעשינו ותוכנותו ובו יפעל פועלו, והברול חומרו ומונחו והוא הנושא להכנותו וצורתו והבנד מציאותו יתבאר במשה ותתעורר שתינו עם ערכו וההערוב הוא תכונתו וצורתו והטפה הנושא אותה הוא מונחו וחמורו. ומהטה יתבאר מציאותה בריון והען והריון תכונתה והען חומרה הנושא את הריבוע וכן בשאר הנקודות המלאכותיות. ובתקבץ אלו השניים והתהברם יגיע המציאות לכל אחר מהם בפועל והשלמות. וכל אחד מאלו אמנים יפעל¹⁾ או יפעלו עמו או ישתחמו בו או תהיה בו תועלת בדרכו אשר בעכוו נעשה כשתגע מעשה צורתו בתרמו כי הסיפיף יפעל פועלו בחדרו וכן הדבר בשאר הנקודות המלאכותיות:

והנקודות הטבעיים כל אחד מהם נמצא או לכונה או לתוכלית וכן כל דבר וכוננה אשר קיומם בגופים הטבעיים אמנים נמצא לכוננה ולתוכלית: וכל גוף וכל כוננה בו הוא לפועל ומהויה ממנה נמצא. וכל אחד מהנקודות הטבעיים נמצא הוא וקיים בשני דברים האחד מעליו ממנה מעלה חדור הסיפיף ומהטפה והוא חומר הגוף הטבעי ומונחו והוא כנושא לצורתו²⁾, כי הסיפיף והטפה והבנד וולטות מהנקודות המלאכותיות האדם יראה בעיניו³⁾ וירנייש מעשיהם וחרמיהם כמו חדור הסיפיף וברולח ורכבע המטה ועזה. אבל הנקודות הטבעיים מעשה רבים וחרמיהם אינם מורגשים אמנים יתאמת מציאותם אצליינו בהיקש ומופתי הפילומופים האמחיים. ואע"פ שנמצא ברבים מהנקודות המלאכותיים נופים אין מעשיהם מוגבלות כמו גוף הין כי הוא גוף נמצא במעשה והכת אשר בו ישבר אינו מורגש אבל יודע מציאותו בפועל יפעל הין פועלו. וכן כמו כן הסמננים⁴⁾ המורכבים מהסיפיף כי בונה הפעיל יפעל הין פועלו. וכנמו כן הסמננים⁵⁾ המורכבים למלאת הרפואה. כמו הטריאק⁶⁾ וולחות כי אלו יפעלו בוגנות בכוונות יתרחשו בהרבה ואלו הכוונות אינם מורגשים אבל ישיג ההרגש הפעילים שהם מהם הוכבב וככח אשר בו יפעל פועל הסמננים הם חמרה וככוונות אשר בו תפעל פעולה הוא צורתו המעשה שלה ואילו בטל אותו

הטריאק C (ז). הסמננים B A (ז). בעינוי A (ז). לולחו B (ז). פועלו C (ז).

בسمננים C A (ז).

הכח ממנה לא הייתה רפואי כמו שאליו בטל חדור הסיף מהסיף לא היה סיף וכמו שאליו בטל מהבנدر החעיב שתו עם ערבו לא היה בנהר ועל זה הדרך צריך שיזון מעשה הנופים הטבעיים ותמריהם כי הם מאוחר שלא יושנו בהרגש הין בחמורים. והצורות אשר לא יושנו בהרגשות מהMRI הנופים המלאכוטיים ומעשיהם ואלה כמו גוף העין והבה אשר בו האורה¹) וכן כל אחד מהאים כי כח העין אין נרא לא יישג בדבר מההרגשות אבל יושכל בשכל ונקרוא כחות אשר נוגעים הטבעיים מעשיהם וצורות על דרך ההתרומות²) לצורות הנופים המלאכוטיים. כי הצורה והמעשה והיצירה כמעט שם מהשמות הנרדפים³) ויוורו אצל ההמן על צורות בעלי חיים והנופים המלאכוטיים, והושמו שמות לכחות ולדברים אשר מעלהם בוגנות הטבעיים מעלת הייצור והצורות בוגנות המלאכוטיים על דרך ההדרמות מפני שהמנג במאכאות להעתיק שמות הדברים אשר יקרואו אותם ההמן אצל דורך וזה מעשה המנורה שעינינו כמו מעשה בונה המקום כמו תבונה על דורך וזה מעשה המנורה שעינינו כמו תבונה. וחמרי הנופות וצורותיהם ופועלייהם⁴) ותתכליות אשר בעבורן נמצאו הם הנקרים התחלות הנופים ואם היו למקרי הנופים יקרואו התחלות המקרים אשר בוגנים: וחכמת הטבע תודיע הנופים הטבעיים בשטניות מה שהיה מהם מפורסם הנחה כלומר שתודיע⁵) זאת בלי ראייה אחרת ותביא מופת על מציאות מה שהיה מהם נעלם המציאות. ותודיע לכל גוף טבי חמור וצורתו ופועלו ותכליתו אשר בעבורה נמצא והגוף, כמו כן במקירות, כי היא תודיע מה שבו קיומם ודבריהם הפועלים אותם ותכליות אשר בעבורן הם אלו המקרים וזו החכמה התן התחלות הנופים הטבעיים והתחלות מקירותם. והנופים הטבעיים מהם פשוטים מהם מורכבים, והפשוטים הם הנופים אשר מציאותם לא מנופים אחרים וולתם והמורכבים הם אשר מציאותם מנופים אחרים וולתם כמו בעלי חיים והצחים: וחכמת הטבע נחלת לשמונה חלקים.

הראשון החקירה בכל מה שישתתפו בו הנופים הטבעיים כולם הפשוטים והמורכבים מהתחלות ומקירות הנמשכים אחר אלו התחלות: השני החקירה בוגנים הפשוטים אם⁶) הם נמצאים, ואם הם נמצאים אם⁷) נופים הם ונמה מספרם ואחר כך החקירה בסידות הנופים המורכבים אם הם אינם הפשוטים אשר התבואר מציאותם או אם הם נופים אחרים יוצאים מהם ואם הם אינם ואי אפשר שיצאו מהם, האם⁸) הם כלל או

1. משא A C B A. 2. החרומות A C. 3. הגורה A. 4. חנפרדים A B. 5. מ. אשר A; או C; או A. 6. מ. מציאות A. 7. מ. פועלותיהם A. 8. מ. מה נופים.

מקצתם, ואם הם מקטחים אם¹) אלו מהם הם ואחר כך העיון במה ששיתחטו בו הפשוטים נולם, מה שהוא מהם שרשיהם לגופים המורכבים ומה שאינו מהם שרשיהם להם, ואחר כך העיון במה שהוא מסוגל מה שאינם שרשיהם מההתחלות:

השלישי העיון במה שיכלול²) היסודות והמורכבים מהם: הרבעי החקירה במה שהוא מסוגל לכל מה שהם יסודות מלבד המורכבים מהם מההתחלות והמרקם וההתקульיות הנמשכות אחריהם: החמישי העיון בגופים המורכבים מהיסודות ויש³) מהם מתדים החלקים וממה משונים החלקים ושמתודים החלקים מהם חלקיים תורכינו מהם המשוניים החלקים כמו הבשר והעצם, ומהם מה שלא יהיה בשום פנים חלק מנוון טبعי משנהו החלקים כמו המלח והכסף והזהב. ואחר כך העיון במה ששיתחטו בו הגופים המורכבים החלקים כולם ואחר כך העיון במה ששיתחטו בו הגופים המורכבים המתודים החלקים או בלתי משוניים יהיו חלקים לשוניים החלקים או בלתי משוניים:

השישי העיון במה ששיתחטו בו הגופים המורכבים המתודים החלקים אשר אינם חלקים לשוניים החלקים והם⁴) הגופים המהצביים והאבנים ומণיהם וכמה שהוא⁵) מסוגל לכל מין מהם⁶):

השביעי העיון במה ששיתחטו בו מיני העממים וכמה שהוא⁷) מסוגל לכל אחד מהם והוא אחד מחלקי העיון במורכבים המשוניים החלקים: השמיני העיון במה ששיתחטו בו מיני בעלי חיים ומה שהוא מסוגל לכל מין מהם והוא החלק השני מהعيון במורכבים המשוניים החלקים, ותמן חכמת השבע בכל מין מאלו הגופים והתקולותיהם הארבעה ומרקיהם הנמשכים לאלו ההתחחלות. וזה כולל מה שבבו הוכחה וחלקה:

ואילו השמונה חלקים הם שרשיו וו הוכחה ויש חלקים אחרים כמו⁸) הענפים. והספרים המהכרים בשרשיהם הם שמונה בספר החלקים וצריך שנכבר⁹) כל אחד מהם בשם כמו שעשינו בחכמת הגיגון: ואומר כי הספר הראשון יתבאו בו הדברים הכלולים לכל הגופים הטבעיים בחומר ובצורה וה坦ונעה והסבות והתקוליות ומה שאין לו תכלית ותליות ההגונות במניעים והגנות תכליות אל מניע אחד אין מטען ושהאין תכליות לכחו ואין גוף ולא כה בוגר. וזה הספר נקרא השמע הטבעי והוא בלשון יון אל סמאע ואין מעניין שמע:

ושיש A ¹⁾ שיכלול בו C; שיכללו A ²⁾ אם $A > B$; או C ³⁾ או A ⁴⁾ הוא C ⁵⁾ ומהם A B C ⁶⁾ הוא. ⁷⁾ כמו A; ⁸⁾ שנכבר B.

הספר השני יתבאו בו ענייני הגופים שהם יסודות העולם והם הגלניים ומה שביהם והיסודות הארבעה וטבעם ותנוונותיהם ומקומותיהם והחכמה במעשיהם וסדרם וזה הספר נקרא ספר השמים והעולם:

הספר השלישי יתבאו בו עניין היהה וחתפסר ולהירה והכליזן והתוכים על דרך כלל מבלתי שיפורתו יתבאו בו הגופים הראשונים המקבלים לאלו הענינים ורכות המעשה האלהית בקשרות העפרים והשחקים והתרמת המינים בהפסד האישים בשתי התנוונות השתקיות המורחות והמעבות וזה הספר נקרא היהה וחתפסר:

הספר הרביעי יתבאו בו העניינים אשר יקרוabisודות הארבעה מצד המוגן ומה שקרה להם מימי התנוונות והרפין והצמיחה מרשות הגלניים בהם יתבאו בו הוקים והזועות והגשם והמטר הרעמים והברא ומראה הקשת ואבני אלכיביש והרוחות והרעש וההרים והימים וזה הספר נקרא ספר הרושים העליונים, ויש מי שקורא אותו ס' אותות השמים:

הספר החמישי יתבאר בו עניין הנמצאים שאין להם תנועה ומה שבידום וזה הספר נקרא ס' הדומים:

הספר השישי יתבאר בו עניין הנמצאים שהם גודלים וזה הספר נקרא ספר העצמים:

הספר השביעי יתבאר בו עניין הנמצאים שהם בעלי חיים וזה הספר נקרא ספר בעלי חיים:

הספר השמיני יתבאר בו חכמת הנפש¹ והכחות המשיגות והמניעים בבעלי חיים ובכלל מה שבאדם אשר לא תומות נמות² הגוף והוֹעֵץ³:

רוחני וזה הספר נקרא ספר הנפש וחווש והמושח: וחלק בחכמה הטבעית שהם כמו הענפים מהם מלאכת הרפואה והכונה בה ירידת התחלות נוף האדם וענינו מהבריאות והחול וסיבותיהם וראיותיהם לדוחות החלוי ולשמר הבריאות וזה בתכלית מה שאפשר בכל אחד ואחד מהגופים ווּה מלאכה אין תכליתה שתרפא על כל פנים אלא שתפעל מה שציריך כפי השיעור הציריך ובעת הציריך⁴ ואחר כך ייחיל האדם שתגיעה תכליתה אשר היא הרפואה כמו שהדרבר במלאת המלכים ומנהוני הגדוד ווילתם מלאכות הדומות להם: וממה משפטי הוכנים לקצתם ותקשם למידנות המולות ותקש כל זה אל הארץ אל מה שייאת מסיבות העולם והמשLOTות ובחירות והשאלות:

וממה חכמת ההכרה והכונה בה לקחת ראיות מהיצורה על המרות:

ומהם חכמת הפטرون והכוננה בה לקחת ראיות מהדמינונים החלומיים על מה שראתה אותה¹⁾ הנפש מהעלם הנסתורות ודומיה²⁾ הכח הרמוני ברגמת וולתו וכבר נזכר זה למטה בחלק חכמת המכובדים: ומהם חכמת העצמים והכוננה בה למוגן הכוחות השחקיים בכוחות מקצת הגופים העפריים כדי שתתחבר מזה כח פועל פועל זו: ומהם החכמה³⁾ הנקראת אלכימיה⁴⁾ והכוננה בה שלילת העצמים הממחזבים⁵⁾ סגולותיהם ולשומם אותם סגולות לוותם ולשומם לקצחותם סגולות קצחות כדי שתגניע⁶⁾ לעשות הוהב והכסף מולם מהגופים: ואלו הענפים לא וכורום מקצת הפילוסופים בוכרים מספר החכמות. ואני כדי שיהיה הספר שלם וכorthyה⁷⁾:

החלק השטיני בחכמת האלהות ותלקיה:

וזו החכמה נחלקה לשישה חלקים. הראשון יחוkor הדקרים הנמצאים והדברים אשר יקרו להם במה שהם נמצאים: והשני יחוkor בו התחלות המופתים בחכמות העינויות הפרטיות⁸⁾. והן אשר תפיר⁹⁾ כל חכמה מהם בעין נמצאה מסוגן כמו ההגון והתשבורת והחשבון ושאר החכמות הפרטיות הדומות לאלו יחוkor התחלות הלמודיות והתחלות חכמת¹⁰⁾ הטבע ותבקש לאמת אותם ותודיע עצמיהם ותמנה האמנות הנפסדרות אשר היו לקדמוניים בחתחלות אלו החכמות כמו אמנות מי שהאמין בנקודה והיחודה¹¹⁾ והשתחים והקיים שהם עצמים ושהם נבדלים ושאר האמנות הדומות לאלו יחוkor שאר החכמות ותבואר שהן נפסדרות: והשלישי יחוkor הנמצאים אשר אינם בגופים ולא בגופים יחוkor בתחלתם אם הם נמצאים אם לא יビיא מופת שהם נמצאים ואחר כך יחוkor בתחלתם אם יש למספרם¹²⁾ תכלית אם לא יビיא מופת שיש למספרם חכליות ואחר כך יחוkor אם מעלוותיהם בשלמותם אחד או מעלוותיהם יש להם יתרון וו על זו בשלילותם ואחר כך יビיא מופת שאעפ' שהם רכים הם עולמים מהחסר אל השלם עד אשר יגיעו באחריות אל שלם אי אפשר שיהיה דבר יותר שלם ממנו בשום פנים ואי אפשר שיהיה במעלותו ובמציאותו נמצא אחר¹³⁾ ולא דומה לו ולא הפך¹⁴⁾ וכן יגיעו אל ראשון אי אפשר שיהיה מעלותו¹⁵⁾ ומיציאתו שמצוין קודם לו ראשון ואל קדמון אי אפשר שיהיה קודם לו וולתו ואל נמצא אי אפשר שיהיה נאצל מציאותו מדבר אחר¹⁶⁾ בשום פנים ושאותו הנמצא הוא הנצחי והקדמון לבבו במוחלט ייכאר כי

-
- כמיא A; קמייא B (4). חכמת C (5). ווומו A B (6). אותו A (1).
 המדרניות A (6). זכרותים C (7). שייגע B C (8). המחשבים A B (9).
 אחר BC (18). למספרם A B (19). והיסור A (11). מהחמת B C (10). תברור C (9).
 מעלותו ומיציאתו > B (16). אחד A (16). להפכ' C (14).

שאר הנמצאים אחרים אצלו במציאות והוא הנמצא הראשון אשר נתן לכל דבר בalty הממציאות ושואו האחד אשר נתן לכל דבר ^{ולתו¹} היחוד והוא האמת הרាជון אשר נתן לכל בעל אמתה בalty² האמתה, והוא אמת. והנביא ע"ה רמז אל זה באמרו ווי אליהם אמת ואמרו חכמו ^{ול} הוא אמת ואין ^{ולתו} אמת. ובואר היאך נתן האמתה לשאר הנמצאים ושאי אפשר שיהיה בו רבוי בשום³ פנים אבל הוא יותר הגון בשם האחד ובענינו ובשם הממציאות וענינו ובאמתת ובעניינה מכל אחד⁴ ולתו אמרו בו כל אלו. ואחר כך יתברר כי מה שהוא באלו התארים צריך שיאמין הדרם כי הוא האלה יגדר שבחו. ואחר כך יבהיר כי אחד יתחדשו הכרואים מכמנו והיאך נתן להם הממציאות ואחר כך יזכיר מעלו הנמצאים והיאך הוניעו להם אלו המועלות והיאך היה ראוי כל אחד שיהיה בו המעללה אשר הוא בה יבהיר כי נקשרים אלו וסדרם ובאי זה דבר מהדברים יהיה קשורם וסדרם אחד: ואחר כך ימנח שאור פעלו במצאים ויבואר כי אין על בדבר מהם ולא סתרה ולא רוע סדר ולא רוע חיבור ועל דרך כלל אין במשמעותו דברים לבן אל אמונה ואין על משה רבינו ע"ה המכיר מעשו באמרו [דברים לבן] אל אמונה ואין על צדיק ישר הוא. ואחר כך יתחיל לבטל האמונות הנפסדות אשר חשבו על הכרוא יהי' במשמעותו שיחסו בהם חסרון ויבטל זה במופתים יודיעו לאדם היודעה האמיתות אשר אין בהם ספק בשום פנים. ויש מי שחלק זו הוכחה לחשיבות חלקים בהם כשרשים:

הראשון העיוון בידיעת העניינים הכלולים לכל הנמצאים כמו ההוויה והוא המלה נגורת מן הוא. כמו האחדות והרבוי והסתכמה והשינוי והכח והפועל והעללה ועליל:

השני העיוון בשרשים והתחלה לחכמת החכע והלמודות⁵ ולדוחות האמונות הנפסדות מהם⁶.

השלישי בישות⁷ האלה יתעלה וייחדו והראיה שהוא נבדל מכל היצורים בברבנותו ומהמנגע⁸ שישתחף אחר עמו במעלה⁹ מצאותו ושואו לבדו מהויב הממציאות בעצמו וממציאות ולותו יתחייב ממן, והעיוון בתאריו ושחובן ממלת כל תאר מה הוא ושהמלות אשר ישמשו בהן בתאריו כמו האחד והמצא והקדמון והיודע והיכל תורה כל אחת מהם על עניין אחד ואי אפשר שיהיו לדבר אחד, אשר אין בו¹⁰ רבוי, עניינים רבים

דבר אחר C (4). האחד A fehlt bis (2). בלווי B (2). ולווי B (1).
ומגע A B (6). בשורת A (2). בכם B (6). ולהלמודות C (6). וקעמןע C (6). רבוי בו A B (10). במעלות C (6). וקעמןע www.daat.ac.il

אשר כל אחד מהם על האחד. ובזה החלק יתבאר איך בין האדים אלו התארים בו עד אשר לא יתחייב בעצמו ריבוי ולא יהפא דברים אשר לא כן ביחסו האמתי והעטמי:

הרביי העיון בישות העצמים הנצחיים הרוחניים אשר הם מחדשו¹⁾ ורוב יצוריו يولדו מהם וחראהיהם שהם רבים ושוני מעולותיהם בהתראים אשר הם תלויות בכל אחד מהם בהשלים הכל ואלו מהמלאים הכרוכיים. ואחר כך בישות העצמים²⁾ הרוחניים השניים אשר הם תחת אלה והראשונים יודיעו בחותיהם ומעולותיהם ופעולותיהם ואלו מהמלאים הממוניים בשחקים ומנהנים הטבע ומתמידים מה שנולד ויליד בעולם ההווה³⁾ והנספר:

החמייש בידיעה שallow העצמים הגופניים השחקים והעפריים משועבדים לאלו העצמים הרוחניים אשר מקצתם עושים מניעים⁴⁾ ומڪצתם מעזים והם המנייעים מאדון הכל ית' הנבואה וחראה בקשרית העפרים בשחקים והשחקים במלאים העושים והמלאים העושים במלאים המנייעים⁵⁾ וקשרית הכל בדבר אשר אין הלווקחו⁶⁾ אלא כהרכ עין. ויתבאר כי הכל אין הפסיק בו ולא בחלקו ושמנהנו האמתי כפי מה שיתחייב⁷⁾ חטוב האמתי. ושהרעד בו אין אמתי אבל הוא על דרך כלל בחכמה ותקון הוא מצד הטוב⁸⁾:

ואלו חלקי הטבע הראשון רצוני לומר החכמה האלוהית והספר הכלול

כל זה הוא הנקרה מה שאחר הטבע:

ענפי חכמת האלאות. מהם ירידעת איכיות⁹⁾ הנבואה וההתערורות האלוהי וחראה על הנבואה והעצמים המנייעים הנבואה והארן תניע¹⁰⁾ עד שתהייה נראית והיאך יהיה מהנביא המופתים הרוחניים ושינוי מנהג הטבע והיאך יגיד הנעלם והשלמים והותיקים הייאך יגידו לדברים שהם כמו התערורות אלה והכבדים דומים למופתים ורוחם הצדקת מטבע העצמים¹¹⁾ הרוחניים¹²⁾ השניים ורוח הקדר שיבע הכרובים: ומהם חכמת החיים الآخرונים והם העולם הבא והוא שיש הנפש אחר המות עונש ושכר הרת והשכל היא הוויכה אל הצלחה וחוננו ושאלו יותר גדולים ממה שהוברו הדת ולא יסתור והשכל ויבאר הצלחה רוחנית הייאך תהיה כי השכל דרך לדעת זאת:

החויה והחפה C (8). המלאים העצמים C (9). מחדשים C (10). טוב A B (8). שיחייב C; שיחשוב B (9). חלקוחו (11). המנייעים A (6). מגיעים A (4). מطبع C fehlt bis (10). איכות החכמה הנבואה A; איכות > C (11). ורוחוניות A (12).

החלק התשייע בחכמת המדינה וחכמת המשפט ובחכמת הדברים:

וחכמת המדינה חוקרת מני הפעלים ומנהיגות הבחורים והקנינים
והמדות והיצירות¹) אשר מהם יהוו אלו הפעלים וממנהיגות ויחקרו התרבות
אשר בעד עושם אותם והאין ציריך שהיו מצויים באדם וה אין איפשר
שיגיעו לו וסדרם בו על הדרך העיריך שהיה מצויים בו, וה אין יהוו
נשמרם בו ויבדל בין התרבות אשר בעבורם יעשו הפעלים וממנהיגות.
ויבואר מה שהוא באמת הצלחה² (ויש³ מה) שיחשבו שהוא הצלחה
אמתית אי איפשר שהיה באלה החיים אלא בחים אחרים אחר אלו והם
חיי העולם הבא ומה שיחשבו שהוא הצלחה מכלוי שהיה כן הוא כמו
העשיר והכבד והתענוגים כשיישים האדם תכלית ובלבך באלה החיים.
ותבדיל בין הפעלים וממנהיגות ויבואר כי מה שיושג עט מה שהוא
הצלחהאמתית הם התובות והשלימות וולתם הם הרעות וממנהיגות
וחסרונות וסדרן מצויים באדם שהיו הפעלים וממנהיגות השלים
מנוחים באומות והמדינות על סדר שלם ושיעשו אותם בשתן ותברר כי
זה לא יתכן אלא⁴ בראשות שהיה מחוק ומייטיב אלו הפעלים וממנהיגות
והיצירות והקנינים והמדות במדינות האוות וישראל⁵ (בשם רוחם עליהם
עד אשר לא יסרו ושה הראשות לא ישלם אלא במלוכה וקנין יהוו)
מהם פעלי המחוק⁶ מהם ופעלי שמרית מה שתהצוק עליהם וו המלוכה
היא המלוכה או המלאכות יקרה האדם כמו שירצה ונהננה היא
שתפעל זו המלאכה:

והראשות על שני פנים ראשota מוחזק במדינות הפעלים וממנהיגות
והקנינים הבחורים אשר דרכם שיושנו בהם מה שהוא באמת הצלחה
והוא הראשות שלם והאוות המשועבות לזה הראשות הם המדינות
החסידות:

והשני הראשות מוחזק⁷ במדינות הפעלים והיצירות אשר יושג בהם
מה שיחשבו שהוא הצלחה מכלוי שהיה כן והוא הראשות הסבלות. וזה
הראשות נחלק לחלקים ויכים ויקרא כל אחד בכוונה אשר יכין אותה יהוו
על מספר הדברים אשר הם התרבות ומנהיגות אשר בעבורם יבקש זה
הראשות ואם יבקש בעבור הממון יקרא ראשות השפלות ואם יבקש

מבלתי שהיה כן יתברר כי מה B (ב) האצלחה C (כ) יצירות C B (ב).
יהיה C B C (ב) ויסתכל A (א) לא B C (ב) מהם A (א) מהו שהוא באמת הצלחה
מחזק B (ב) מהן C (כ) המחזק

בעבור ה公报 יקרא ראשות ה公报 ואם יהיה ולו אליהם השווים יקרא בשם תכלתו:

וועוד החכמה תברא כי המלאכה המלכית השלימה תשלם בשתי כוחות האחד הכח על הסדרים הכלליים אשר ילמדם האדם באורך גגילות הפעלים באחרים המדיניים ובכחות הפעלים ובאישים ובמדיניות הפרטניות ישיהיה מוחן ומכוסה בהם באורך מה שיימש בהם כמו שהוא עליון מלאת הרפואה כי הרופא יהוה רופא שלם בשתי כוחות האחד הכח על הכלליים והסדרים אשר למדם מספרי הרפואה והשני הכח אשר גינע לו באורך גגילתו למעשה הרפואה בחליים וחונך בהם באורך הנסיוון וראותו לגופים החולים וכוח הכח אפשר לרופא שיעשר הסמים והרפואות כפי כל גוף ונוף כמו כן המלאכה המלכית אפשר לה שתשער הפעלים כפי מה שיקרא ופי כל עניין וענין ומדינה בכל עת ועת בוח הכח והוא הנסיוון והפלוטופיא המדיניות חוקרת כל מה שתחקור אותו מהפעלים והמנוגנות והקניניות הבהירים ושאר מה שתחקור אותו הסדרים הכלליים ותודיעו הייך ישعرو כמי עניין וענין ועת איך ובאי זה דבר²) ישعرو ואחר כך ייעובם בלתי משוערים כי השיעור בפועל. בכך אחר ולותי זו החכמה כי ענייני המדיניות אשר כפיהם יהוה השיעור אינים מנודרים³) ולא תקיף אותם היוציאה⁴). וועוד החכמה שני חלקים חלק יודיעו⁵) ההצלחות וחבידיל בין האמיתות⁶) מהם ובין שאינה⁷) אמיתות ותמנה הפעלים והמנוגנות והמדות הכלליות אשר דרכם שינוי מדיניות והאומות ותכדיל השלמים מהם שאינו שלם. וחלק יודיעו⁸) הייך סדרו הייצרות והמנוגנות השלימים במדינות והאומות ותודיעו הפעלים המדיניות והפעלים אשר בהם יהיו נשמרות מה שסדר וחווק בהם. ואחר כך ימנה מיני המלאכות שאין שלמות כמה הם ומה כל אחת מהם וימנה הפעלים אשר תפעלם כל אחת מהן ואי זה מנגן מהמנוגנות והקניניות המדיניות והפעלים אשר כך אספר כמה הסבות והדריכים אשר בעבורם אפשר שיתהפכו הראשיות השלימים וחוקי המדיניות החשובות אל המנוגנות והקניניות הסכלים וימנה עליהם מיין הפעלים אשר עם ישמרו המדיניות הראשיות השלימות לכל⁹) לא יפסדו ויתהפכו אל מה שאינם שלימות וימנה דרכי התהבות והנחה ודברים אשר דרכם שיישוו בשיתפנו אל האומות הסכליות עד אשר ישבו למה שהוא עליון בתהלה ואחר כך יתברא בכמה דברים תשלם

יריעת A B (4). מגדרים B (5). דרך C (6). מספר רפואיות C (1).
בלל אלא A (6). יודע B C (6). שאנים אמיתות C (7). האמיתות C (8). יודע C (9).

המלאה המלכיה השלימה ושמחת החכמת העיוניות והמעשיות ויניע להם הכה המגיעה מהנסيون ההוה באורך הרגליות לפעלים במדינות והאומות והויא היכולת בהוציא התנאים אשר ישוערו בהם הפעלים (חמננות¹) והקנינים כפי קבוץ וכובען ומדינה ומדינה או אומה ואומה כפי עניין וענין ומאורע ומאורע. ותבואר כי המדינה החסידה תשאר תמיד חסידה ולא תתפרק כשייה²) מלכיות זה אחר זה ובמנים על תנאים אחרים בעצם עד אשר יהיה זה העומד במקום מי שקדם על העיוניות וה坦אים אשר היה עליהם מי שקדם ושיהיה זה אחר זה בלי הפסק. ויבואר כי תנאי ענייני הטבע ציריך שיבקרו אותם בבני המלכים עד אשר יהיה ראוי למלך מי שייהו³) נמצאים בו אחר זה אישר הום מלך ויבואר חיאך ציריך שירובה מי שנמצאו בו אלו התנאים הטבעיים ובאי זה דבר ציריך שיסור עד שתגניע לו המלאכה המלכיה וייה מלך שלם. ויבואר כמו כן כי אותם אשר ראשות סכלית⁴) אין ציריך שיקראו אותם מלכים בשום פנים וכי אינם צריכים בדבר מנהוגותיהם ומעשיהם אל הפליטופיה לא אל העיונית ולא אל המשנית אבל אפשר כל אחד מהם להגעה אל כוונתו (במדינות⁵) והאומות אשר הם תחת ממשלו בכח הניסיוני אשר יגיע לו ברגילות סוג⁶) הפעלים אשר יגעה בהם אל חפזו וכוונתו יגעה אל רצונו מהטבות בעת שירדן לו טוב כה מחשבה להוציא מה שציריך הוא⁷) אלו בפעלים אשר ישיג בהם הטוב אשר הוא כוונתו מהעונג או כבוד או זולתי וזה ומפני שההנגה האנושית או שתהיה מסוגלת⁸) ואשר לא תהיה מסוגלת⁹) היא אשר תשלם במשותפות והמשותפות יהיה או כפי קבוץ הבית או כפי קבוץ המרוני על כן היו החכמת המעשית שלש אחת מהן מסגולות בחלק הראשון¹⁰ והוא תודיע האדם הייך ציריך שהיה מתנהג במעשו ובמדרתו עד אשר יהיו הראשונים והאחרונים מצליחים כמו שנזכר זה בספר ארטוסט¹¹) במדאות. והשנית מהם מסגולות בחלק השני ותודיע האדם הייך ציריך שתהיה הנגהנו לביתו המשותפת¹²) בין ובין אשתו ובנו ומשרתתו עד אשר יהיה עורך בספר להשיג הצלחה וכל זה נזכר בספר ברוסן¹³) בהנגה הבית וכרתוי¹⁴) אני באגרת המוסר: והשלישית מהם מסגולות¹⁵) בחלק השלישי ותודיע מני ההנגות והראשונות והקובוצים המדיניות החשובים והערעים וכל זה נזכר בספר אפלטון וארטוסטו בהנגה ומה שהוא נתלה בה¹⁶) מהנבואה והדרת כמו שנזכר בספריהם בignumotim. והפליטופים

1) A fehlt. 2) A B fehlt. 3) A B fehlt. 4) A B fehlt. 5) A B fehlt. 6) A B fehlt. 7) A B fehlt. 8) A B fehlt. 9) A B fehlt. 10) A B fehlt. 11) A B fehlt. 12) A B fehlt. 13) A B fehlt. 14) A B fehlt. 15) A B fehlt.

איןם¹) רואים מה שיחשבו אותם החמן כי הנימוס הוא הפיתוי והתחבולות²) אלא³) הנימוס אצלם הוא⁴) הדין והדבר הקיים ברורת הנכואה והערביים קוראים למלך המוריד הנכואה נימום. וזה החלק מהחכמתה המعيشית הודיע מיצאות הנכואה וסגולת כל דת ורות כפי עט ועם ומן והפרש אשר בין הנכואה האלהית ובין המתנכאים לשקר:

חכמת המשפט: וחכמת המשפט היא אשר בה יכול האדם להוציא א שיעור דבר ודבר ממא שלא גלחו העושה אותו הרת ושישתדל⁵) לאמת זו כפי בונת העושה הרת באורה סבה אשר עשה אותה באורה האומה. וכל אומה יש לה אמונה ופעלים, והאמונות כמו הפעלים באלו ית' וכמה מתוואר בו ובעולם וולתו זה. והפעלים כמו הפעלים אשר ינדלו בהם האלה יתעלה ויתברך והפעלים אשר בהם יהיה המשא והמתן במדיניות ועל כן חותה חכמת המשפט שני חלקים חלק באמונה וחלק בפעלים:

חכמת הדברים: וו הוכחה היא⁶) קניין⁷) יכול האדם עמה להנן האמונה והפעלים המוגדרים⁸) אשר פרנס אותם עושה הרת מהחולק עליהם ולוייף במלות המרים את פיה. וו הוכחה נחלקה לשני חלקים חלק באמונה וחלק בפעלים והוא זולתי המשפט. כי השופט יכח האמונה והפעלים אשר פרנס אותם עושה הרת מקובלם וישם שרשיהם להוציא עמהם הדברים המתהייבים בהם מדם. ומהדבר יגין על אותם הדברים אשר הם שרשיהם אצל השופט מבתו שיויציא מהם דברים אחרים ואם יזרמן שיזוה לאדם יכולה על שני הדברים יהרו יהו שופט ומדבר ויהיה מן עליהם מצד שהוא מדבר וו יציא מה שלא נזכר בה מצד שהוא שופט. ומהדברים אשר בהם ציריך להנן על האמונה⁹) מהחולק עליהם מה כי אנשים¹⁰) מהדברים יראו להנן על האומות שיש להם דתות כשיאמרו¹¹) כי אמונה האומות וכל מה שבכם מהדברים אין דרכם שיבחנו באמונה מהחשבה והסביר האנושים מפני שהם במעלה נדולה מהם מפני שהם ל��חות¹²) מהתעוררות אלהי ושיש בהם סודות אלוהיות ילאו הפסלים האנושים להשיגם ולא יניעו להם. ועוד כי האדם דרכו שלמד מהנכואה והרת מה שלא יכול להשיג בשכלו ואם לא אין תועלת בהתעוררות האלהי אם אפשר שידע הדבר מצד שכלו ואילו היה כן השענו בני אדם על שכלם ולא היה ציריך¹³) בהם אל נכואה ואל התעוררות אלהי ואין זה לבדו אלא מה שהוא רחוק אצל¹⁴) שכליינו כי כל מה שהוא יותר¹⁵) רחוק

(1) לא A (2) לא C (3) והתחבולות A (4) איןם רואים > C (5) איןם < A-C (6) הוא B (7) אישר ישתי B (8) אלא (wohl zu corr. in (9) לאלו (10) יש C (11) כשיאמין C (12) לוקחות C (13) האומות A B C (14) אצלנו C; אבל B A; (15) יותר A

יותר הנון שיותה בו תועלת. וזה הדבר שנזכר ברת האומה ממה שירחיק אותו השכל והוא מגינה אצלו אינו על האמת רוחק אבל הוא האמת בשכלים האלוהיים. והאדם אפילו שעיפ שהגין בתכליות השלימות האנושית¹) מעלהו אצל בעלי הסקלים האלוהיים כמעלה²) הקמן הפתי אצל האדם השלם וכמו שרבים מהקטנים והסכלים ירחק שבלם דברים רבים ממה שאינו על האמת שוא³) ושלא אי איפשריים, כמו כן מעלה מי שהוא בתכליות השלימות האנושי אצל השכל האלוהיים. וכן ממה שהאדם קורם שיסוד ויתחנן ירחק דברים רבים שהם אצלם מוגנים וירמה בנפשו שהוא שוא וכשיסוד בחכמו ויתחנן בנטונות טטרנה ממנה אוטם⁴) המחשבות וישובו הדברים אשר זוין אצל שוא אל האמת ויהיו אמיתיים ומה שיותה תהה ממנה במה שקדם יתרה מהפכו עתה. כמו כן האדם השלם האנושות אין⁵) נמנע ירחק דברים שידמה בנפשו שאיןם אפשריים מכלתי שהוא כן על האמת. ומפני אלו הסבות ראו אלו להשתדר לאמת דת⁶) האומה ומפני⁷) כי הבא בתהערות מאת האל יתעלה יצדך ולא יתכן שכוב ויתאמת זה משתי דרכים או במופתים אשר יעשה אוטם⁸) או בעדרות מי שקדמו מהאנשים ראויים לקבל דבריהם וב אלו הדברים והדומת להם ראו⁹) אלו להן על בעלי הרת. ואחרים ראו¹⁰) לעוזר האומה ודתח בשידוקן מלות אותו הרת ומה שימצא מהמורנש והדברים המפורטים והמושכלות סותר למה שנזכר ברת הוציאו מפשטו עד שיותה מוסכם עליהם ולא יהיו מכחישים זה לזה. ואחרים ראו¹¹) לעוזר אלו הדברים שדומים מהם מוגנים ברת בשיחקו שאר הרחות וילקטו מהם הדברים המוגנים אשר בהם וכשראח בעל אותו הרת כי בעל דת אחר סותר אותם הדברים המוגנים שבתו יזכיר לו הוא מה שלקט מהדברים המוגנים שבתו ידיחו בזה מעליין. ואחרים ראו¹²) להחריש מי שרוצה לסתור דתם בשיבושיםו ויכלימוו ויאימונו בדברים רעים ככליא יכול לרחות אותו בראות. ויש דברים אחרים דומים לאלו שואו אנשים אחרים לעוזר בהם אותה האומה כמו שהוא נזכר בספריהם. ודי מהם מה¹³) שדרנו בזה כפי הכוונה ונשאר להודיע כי בהכרח נחלקו החכמות כולם לשלהח חלקים מפני שהנמצאים שלשה וביאור זה כי הנמצאים מקצתם קיומם בחומרה. ועל כן היה העיון בזה המein מהנמצאים ובשנותיו בחכמה מיוחדת וזה מבואר למי שהוא רגיל בחכמת הטבע.

¹) במתה > A. ²) שווה A C. ³) במתה A B C. ⁴) באנותות B.

⁵) מפני A B (ז) באה C; כתה B. ⁶) שאיןם מפני A B fehlt bis.

⁷) A B C (א) ראיו A B C. ⁸) אוטו A B C. ⁹) ראיו A B C.

¹⁰) ראיו A B C. ¹¹) ראיו A B C. ¹²) ראיו A B C.

ומקצת הנמצאים יקח בנדיריהם החומר אע"פ¹) שהם נמצאים בחומר זהה כמו כן מכוואר למי שהוא רגיל בחכמת הלימודיות ועל כן היה העיון בכל אלו המינים ובהשגותיהם בחכמה מיוחדת. ומפני שהתחבאו בחכמת הטבע התחלו אחריות אין בחומר והם נמצאות על דרך כלל היה מהחיב שיהיה העיון בחכמה כוללת תעין למציאות כולם על דרך כלל²):